

אחד דיני ממונות פרק רביעי סנהדרין

לז.

עין משפט
נר מצוה

סד א מיי פ"א מהל' סנהדרין הלכה (1) [1] סנה עשין לו: סה ב מיי שם הל"ח: סו ג מיי שם פ"ג הל"ג: ד מיי פ"ב מהל' איסורי ביאה הל' א טושיע אה"ע סי' כב סנה"ק א יו"ד סי' ק"ה סנה"ק א: סז ה מיי שם פ"ב מהל' סנהדרין הל"ג:

רבינו חננאל

א"ל ההוא מינא לרב כהנא אמריתו נדה שרי לגברה דילה לייחודי בהדה אפשר אש בעורת ואינה מהבהבת א"ל התורה מעידה עליו שאפילו סוגה בשושנים אין אנו פרודים פוצה. כפלה הרמון רקתך אפילו ריקנין שבשיראל מליאין מצות כרמון: הגהו בריוני דהוו בשיבכותיה דר' זירא דהוה מקרב להו ר' זירא כי היכי דניהדרו בתיובתא והו קפדי רבנן כד נח נפשיה דר' זירא אמרו עד האידנא הוה ר' זירא בעי עלן רחמי השתא מאן בעי עלן רחמי הרהרו בלכיהו והודרי בתיובתא: שלש שורות של תלמידי חכמים כו'. אמר אביי ש"מ כולהו נידי ולימא להו עד האידנא הוינא יתיב ברישא והשת' מותביתו לו בסופא אמרין ליה הו זב לאריות לא ראש לשועלים: מתנ' כיצד מאיימן על עדי נפשות וכו':

התורה העידה עלינו בשובשים. לענין דס נדות נרש כשאומרת דס כשזונה אדומה ראיתי מיד פורש וא"ת והא יחוד דאורייתא היא כדדרשין (לעיל דף קא): מני יסתך אחיך בן אמך והיכי אתא קרא דדברי קבלה למישרי מאי דכתיב באורייתא וי"ל דלא אסרה תורה אלא כעין

אמו דלא עבדא דמשתריא אבל נדה סופה ליעהרטי ומיהו היכא דלא צעל אפילו נדה אסורה להמייחד כדאמר' צפ"ק דמנובות (דף ז. ט). לא צעל הוא יסן צין האנשים ואשתו ושינה צין הנשים וא"ת והא אמרי' צפ"ק דשבת (דף יג.) מקיש אשתו נדה לאשת רעהו מה אשת רעהו הוא צנגדו והיא צנגדה אסור כו' ופי' שם צנוגת' משום ייחוד לאשת איש אף אשתו נדה והכא אמר סוגה בשושנים וי"ל דהוא צנגדו והיא צנגדה אסורה באיש איש בלא ייחוד משום איקרובי דעמה שנהנין ומתחממין זה מזה ויש תימה מ"ש דייחוד דנדה שרייא מסוגה בשושנים והוא צנגדו והיא צנגדה אסרת מהיקש לאשת איש אפיון אלא וי"ל דמסתבר טפי לאסור הוא צנגדו והיא צנגדה לפי שמתקרבין יחד ונהנין זה מזה כדפרש"י: וי"ר אה את ריח בגדיו. לשון ריח שייך צדס נדות כדאמרין צפ"פ כל היל (מהד דף כ:). ההיא איתתא דלמילא דמא קמיה דר"א ארמיה אמר האי דס חמוד הוא: שאין

אש בנעורת ואינה מהבהבת אמר ליה התורה העידה עלינו סוגה בשושנים שאפילו כסוגה בשושנים לא יפרצו בהן פרצות ריש לקיש אמר מהכא כפלה הרמון רקתך אפילו ריקנין שבך מלאין מצות כרמון ר' זירא אמר מהכא וי"ר אה את ריח בגדיו אל תיקרי בגדיו אלא בגדיו הגהו בריוני דהוה בשיבכותיה דר' זירא דהוה מקרב להו כי היכי דניהדרו להו בתיובתא והו קפדי רבנן כי נח נפשיה דר' זירא אמרי עד האידנא הוה ר' חריכא קמין שקיה דהוה בעי עלן רחמי השתא מאן בעי עלן רחמי הרהרו בלכיהו ועבדו תשובה: שלש שורות כו': אמר אביי ש"מ כי לי בדנבי אמר אביי דאמרי ליה הכי הו זב לאריות ואל תהי ראש לשועלים: מתנ' כיצד מאיימן את העדים העל עידי נפשות היו מכניסין אותן ומאיימן עליהן שמא תאמרו מאומד ומשמועה עד מפי עד ומפי אדם נאמן שמא אי אתם יודעין שסופנו לבדוק אתכם בדרישה ובחקירה הוו יודעין שלא כריני ממונות דיני נפשות דיני ממונות אדם נותן ממון ומתכפר לו דיני נפשות דמו ודם זרעותיו תלויין בו עד סוף העולם שכן מצינו בקין שהרג את אחיו שנאמר דמי אחיך צועקים אינו אומר דם אחיך אלא דמי אחיך דמו ודם זרעותיו דבר אחיך דמי אחיך שהיה דמו מושלך על העצים ועל האבנים לפיכך נרצא אדם יחידי ללמדך שכל המאבד נפש אחת מישראל מעלה עליו הכתוב כאילו איבד עולם מלא וכול המקיים נפש אחת מישראל מעלה עליו הכתוב כאילו קיים עולם מלא ומפני שלום הבריות שלא יאמר אדם לחבירו אבא גדול מאבך ושלא יהו המינים אומרים הרבה רשויות בשמים ולהגיד גדולתו של הקב"ה שאדם טובע כמה מטבעות בחותם אחד כולן דומין זה לזה ומלך מלכי המלכים הקב"ה טבע כל אדם בחותמו של אדם הראשון ואין אחד מהן דומה לחבירו לפיכך כל אחד ואחד חייב לומר בשבילי נברא העולם ושמה תאמרו

ושלש שורות של תלמידי חכמים וישבין לפניו כל אחד ואחד מכיר את מקומו והוצרכו לסמוך סומכין מן הראשונה אחד מן השניה בא לו לראשונה אחד מן השלישית בא לו לשניה בוררים להן עוד אחד מן הקהל ומושיבין אותו בשלישית ולא היה יושב במקומו של ראשון אלא יושב במקום הראוי לו: נ"מ מנא הני מילי

א"ר אהא בר חנינא דאמר קרא ושררך אנן הסהר אל יחסר המזוג וגו' שררך זו סנהדרין למה נקרא שמה שררך שהיא יושבת במיבורו של עולם אגן שהיא מוגינה על כל העולם כולו הסהר שהיא דומה לסהר אל יחסר המזוג שאם הוצרך אחד מהם לצאת ירואין אם יש עשרים ושלושה כנגד סנהדרי קמנה יוצא ואם לאו אינו יוצא: במגן ערימת חטים מה ערימת חטים הכל נהנין ממנה אף סנהדרין הכל נהנין מטעמיהן: סוגה בשושנים שאפילו כסוגה של שושנים לא יפרצו בהן פרצות והיינו דאמר ליה ההוא מינא לרב כהנא אמריתו נדה שרי לייחודי בהדי גברא אפשר

אש בנעורת ואינה מהבהבת אמר ליה התורה העידה עלינו סוגה בשושנים שאפילו כסוגה בשושנים לא יפרצו בהן פרצות ריש לקיש אמר מהכא כפלה הרמון רקתך אפילו ריקנין שבך מלאין מצות כרמון ר' זירא אמר מהכא וי"ר אה את ריח בגדיו אל תיקרי בגדיו אלא בגדיו הגהו בריוני דהוה בשיבכותיה דר' זירא דהוה מקרב להו כי היכי דניהדרו להו בתיובתא והו קפדי רבנן כי נח נפשיה דר' זירא אמרי עד האידנא הוה ר' חריכא קמין שקיה דהוה בעי עלן רחמי השתא מאן בעי עלן רחמי הרהרו בלכיהו ועבדו תשובה: שלש שורות כו': אמר אביי ש"מ כי לי בדנבי אמר אביי דאמרי ליה הכי הו זב לאריות ואל תהי ראש לשועלים: מתנ' כיצד מאיימן את העדים העל עידי נפשות היו מכניסין אותן ומאיימן עליהן שמא תאמרו מאומד ומשמועה עד מפי עד ומפי אדם נאמן שמא אי אתם יודעין שסופנו לבדוק אתכם בדרישה ובחקירה הוו יודעין שלא כריני ממונות דיני נפשות דיני ממונות אדם נותן ממון ומתכפר לו דיני נפשות דמו ודם זרעותיו תלויין בו עד סוף העולם שכן מצינו בקין שהרג את אחיו שנאמר דמי אחיך צועקים אינו אומר דם אחיך אלא דמי אחיך דמו ודם זרעותיו דבר אחיך דמי אחיך שהיה דמו מושלך על העצים ועל האבנים לפיכך נרצא אדם יחידי ללמדך שכל המאבד נפש אחת מישראל מעלה עליו הכתוב כאילו איבד עולם מלא ומפני שלום הבריות שלא יאמר אדם לחבירו אבא גדול מאבך ושלא יהו המינים אומרים הרבה רשויות בשמים ולהגיד גדולתו של הקב"ה שאדם טובע כמה מטבעות בחותם אחד כולן דומין זה לזה ומלך מלכי המלכים הקב"ה טבע כל אדם בחותמו של אדם הראשון ואין אחד מהן דומה לחבירו לפיכך כל אחד ואחד חייב לומר בשבילי נברא העולם ושמה תאמרו

התורה העידה עלינו בשובשים. לענין דס נדות נרש כשאומרת דס כשזונה אדומה ראיתי מיד פורש וא"ת והא יחוד דאורייתא היא כדדרשין (לעיל דף קא): מני יסתך אחיך בן אמך והיכי אתא קרא דדברי קבלה למישרי מאי דכתיב באורייתא וי"ל דלא אסרה תורה אלא כעין אמו דלא עבדא דמשתריא אבל נדה סופה ליעהרטי ומיהו היכא דלא צעל אפילו נדה אסורה להמייחד כדאמר' צפ"ק דמנובות (דף ז. ט). לא צעל הוא יסן צין האנשים ואשתו ושינה צין הנשים וא"ת והא אמרי' צפ"ק דשבת (דף יג.) מקיש אשתו נדה לאשת רעהו מה אשת רעהו הוא צנגדו והיא צנגדה אסור כו' ופי' שם צנוגת' משום ייחוד לאשת איש אף אשתו נדה והכא אמר סוגה בשושנים וי"ל דהוא צנגדו והיא צנגדה אסורה באיש איש בלא ייחוד משום איקרובי דעמה שנהנין ומתחממין זה מזה ויש תימה מ"ש דייחוד דנדה שרייא מסוגה בשושנים והוא צנגדו והיא צנגדה אסרת מהיקש לאשת איש אפיון אלא וי"ל דמסתבר טפי לאסור הוא צנגדו והיא צנגדה לפי שמתקרבין יחד ונהנין זה מזה כדפרש"י: וי"ר אה את ריח בגדיו. לשון ריח שייך צדס נדות כדאמרין צפ"פ כל היל (מהד דף כ:). ההיא איתתא דלמילא דמא קמיה דר"א ארמיה אמר האי דס חמוד הוא: שאין

(א) [מוס' פ"ו וע' מוס'] לעיל די: ד"ה אל יחסר ומוס' כ"מ ט. ד"ה רבא ומוס' כ"ב ט: ד"ה כל (מחלף) ט [נכרות מ. טיובין יט. מוגינה כו.]. (א) [מגילה ו.]. (ד) [צ"מ פה.]. (ט) אבות פ"ד משנה טו, ו. (1) [דברי' פ"א]. (1) [נבי' יב.]. (ח) [נ"ל לפני ד"ה עשרים]. (ט) [וע' מוס' סוטה ו. ד"ה נדה].

תורה אור השלם

1. שררך אגן הסהר אל יחסר המזוג בטנן רקתך חטים סוגה בשושנים: שיר השירים ו ג
2. כפלה הרמון רקתך מבעד לצמחתך: שיר השירים ו ג
3. ויגש וישק לו ויך את ריח בגדיו ויברכוה ויאמר ראה ריח בני בריח שדה אשר ברכו ה': בראשית כו ב
4. ויאמר מזה עשית קול דמי אדוך צעקים אלי מן האדמה: בראשית ד י

לעוי רש"י

פלמ"ד [פלמ"ד]. לחורך.

מוסף רש"י

הו זב לאריות. טוב נח שמהו זב לאריות לאשם טובים, מהיומן ראש ושר ליקים (אבות פ"ד מ"ח). דמו ודם זרעותיו. אף כשאתה מקיים דמי אחיך עמך (כשאתה מקיים נפש אחת מישראל) מעלה עלך חיו וחי זרעומי, שמה טובה מרובה ממדת פועלת (ביב יא.).